

JAK POWSTAŁ POPRADZKI PARK KRAJOBRAZOWY

Jednym z twórców Popradzkiego Parku Krajobrazowego, zasłużonym wielce dla ochrony przyrody na Sądecczyźnie, jest mgr inż. **Antoni Szewczyk**. Z wykształcenia leśnik, absolwent krakowskiej Akademii Rolniczej. W latach 1975 -1985 był wojewódzkim Konserwatorem Przyrody, pracował także jako kierownik Okręgowego Zarządu Lasów w Nowym Sączu oraz w Nadleśnictwie Stary Sącz. Od 1987 do 1993 roku pełnił obowiązki Dyrektora Popradzkiego Parku Krajobrazowego. Obecnie jest na emeryturze, mieszka w Gołkowicach koło Starego Sącza, lecz nadal uczestniczy w działalności Rady PPK, pracując między innymi nad koncepcją zorganizowania „ościennego” parku na Słowacji. Jest człowiekiem lubianym i szanowanym, konkretnym, a zarazem życiowym i życzliwym.

Pan Antoni Szewczyk zgodził się odpowiedzieć na kilka pytań redakcji Almanachu.

Redakcja:

- **Kogo możemy uważać za pierwszego pomysłodawcę utworzenia Popradzkiego Parku Krajobrazowego?**

Antoni Szewczyk:

- Trudno jednoznacznie ustalić konkretne nazwisko. Prekursora należałoby doszukiwać się w twórcach „Eksperymentu Sądeckiego”, np. u Kazimierza Węglarskiego, choć idea rozwoju Doliny Popradu była nieco inna.

- **Jak wyglądały poszczególne etapy realizacji tego zamysłu?**

- Zasady aktywizacji Doliny Popradu zrodziły się w latach pięćdziesiątych - sześćdziesiątych, idąc w kierunku rozwoju turystyki, z wykorzystaniem miejscowych zasobów przyrodniczych: wód mineralnych, klimatu, lasów, krajobrazu itp.

Przy opracowywaniu w roku 1970-72 WSOCH (Wielkoobszarowy System Obszarów Chronionych) dla całego kraju, którego współtwórcą jest prof. S. Kozłowski, w Dolinie Popradu zaproponowano powstanie parku krajobrazowego. Sprawa została wtedy podjęta przeze mnie i konsultowana z Kazimierzem Węglarskim oraz nadleśniczymi, między innymi z inż. W. Wądołnym, nadleśniczym w Muszynie, oraz z inż. Michałem Witowskim, również z Muszyny. Stało się to również argumentem przeciwko rabunkowej gospodarce leśnej i nadmiernej eksploatacji lasów państwowych.

Następnym etapem było wprowadzenie zamierzeń utworzenia Parku do planów zagospodarowania przestrzennego. Zamierzenia te udało mi się zrealizować poprzez Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Sądeckiego w r. 1977, a następnie poprzez plany miejscowe gmin.

Na przełomie lat 70 i 80-tych opracowałem skrótowy projekt utworzenia Popradzkiego Parku Krajobrazowego, który - po dwukrotnym zaopiniowaniu przez Państwową Radę Ochrony Przyrody - został przedłożony do akceptacji terytorialnie zainteresowanych gmin. Przedstawiciele samorządów gminnych po moich konsultacjach zaakceptowali proponowany projekt i wyrazili zgodę na piśmie. Stanowiło to podstawę do przedłożenia sprawy odpowiedniej komisji Wojewódzkiej Rady Narodowej.

- Co mógłby Pan powiedzieć na temat ludzi, którzy pomagali bądź przeszkadzali realizacji idei PPK?

- Największej pomocy w procesie powstania Parku udzieliła grupa przyrodników i społeczników skupiona w Lidze Ochrony Przyrody. Do nich należą: inż. O. Duda, inż. J. Zembrzuski, mgr T. Ogorzałek oraz inni, skupieni wokół Prezydium Zarządu Wojewódzkiego LOP w Nowym Sączu. Wyrażna pomoc przyszła ze strony działaczy społecznych, szczególnie z terenu Krynicy i Muszyny, którzy często wyrażali poparcie na konferencjach i spotkaniach naukowych, społecznych i gospodarczych.

- Kiedy doszło do zatwierdzenia powstania Parku?

- Po konsultacjach w resortowych komisjach, gdzie szczegółowo przedyskutowano cel i zakres ochrony przyrody oraz zakres ograniczeń i priorytetów w rozwoju Doliny Popradu, projekt uchwały o utworzeniu PPK trafił pod obrady Wojewódzkiej Rady Narodowej w Nowym Sączu, która w dniu 11 września 1987 roku utworzyła Popradzki Park Krajobrazowy na powierzchni 78 tys. ha (wraz z otuliną). Z dniem 1 marca 1988 r. Wojewoda Nowosądecki powołał Zarząd Parku z siedzibą w Starym Sączu.

- Co warto jeszcze wiedzieć o powstaniu Parku?

- Dla informacji ogólnej należałoby przedstawić krótką metryczkę Parku, mianowicie:

Data utworzenia: 11.09.1987, uchwałą nr 169/XIX/87 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Nowym Sączu.

Powierzchnia Parku: 54,4 tys. ha, otuliny: 23,9 tys. ha, ogółem: 78 tys. ha. Położenie: W Beskidzie Sądeckim, na terenie gmin: Krynica, Muszyna, Piwniczna,

Stary Sącz, Łabowa, Nawojowa, Łącko, Ochotnica, Krościenko i Szczawnica.

Różnica wzniesień: Od 330 m n.p.m. po 1262 m (Radziejowa). Cel utworzenia: Kompleksowa ochrona walorów przyrodniczych, krajobrazowych,

turystycznych i kulturowych w warunkach racjonalnej gospodarki. Walory krajobrazowe: Urozmaicona rzeźba, przełomy rzeczne, wnętrza dolin,

stoki gór średnich z lasami i mozaiką użytków rolnych, sieć osadniczo-uzdrowiskowa. Formy ochrony: 13 rezerwatów i 70 pomników przyrody,

proponując objęcia ochroną

rezerwatów dużych powierzchni przyrodniczych i kulturowych. Zarządzanie Parkiem: Zarząd Popradzkiego Parku Krajobrazowego powołany 1.03.1988

roku, z siedzibą w Starym Sączu, oraz Rada Parku przy Dyrektorze Parku, powołana w 1993 roku.

- Dziękujemy serdecznie za udzielenie odpowiedzi.

Opracowała Danuta Chrostowska